

Annwyl

ATISN 24892

Diolch i chi am eich cais am wybodaeth a ddaeth i law ar 03 Gorffennaf 2024. Roeddech yn gofyn am yr wybodaeth ganlynol:

“

1. *Copi o bob adroddiad gan y Comisiynydd y mae Gweinidogion Cymru wedi'u derbyn o dan adran 118 Mesur y Gymraeg - yn ymwneud â'r rhyddid i ddefnyddio'r iaith.*
2. *Copi o bob adroddiad blynyddol gan y Comisiynydd y mae Gweinidogion Cymru wedi'u derbyn o dan adran 119 Mesur y Gymraeg - gofyniad i gynnwys yn adroddiad blynyddol y Comisiynydd a lunnir o dan Ran 2 y Mesur adroddiad penodol yn ymwneud â gweithrediad a digonolrwydd darpariaethau'r Mesur mewn perthynas â'r rhyddid i ddefnyddio'r iaith.*
3. *Os nad oedd yr adroddiad gyhoeddwyd gan y Comisiynydd o gwmpas Ionawr 2014 yn dilyn adroddiadau cyhoeddus fod fferyllfa Morrisons ym Mangor wedi gwrthod gweinyddu presgripsiwn oedd wedi'i ysgrifennu yn Gymraeg yn adroddiad a ddaeth o fewn cwmpas adran 118 y Mesur (ac wedi'i ddal felly gan gais 1 uchod), copi o'r adroddiad hwnnw.*
4. *Unrhyw wybodaeth y mae Gweinidogion Cymru yn ei dal ynghylch sut y mae'r Comisiynydd wedi gweithredu adrannau 8 a 9 y Mesur (y gallu i ddechrau neu ymyrryd mewn achosion cyfreithiol neu i roi cymorth i bersonau mewn cysylltiad ag achosion o'r fath). Yn ddelfrydol, hoffwn gael tabl o'r holl achlysuron y mae'r pwerau hyn wedi'u harfer.*

Noder, o ran cyd-destun y cais, nad yw llawer o'r wybodaeth a geisir yma yn debygol o fod ar gael gan y Comisiynydd fel y dylai fod yn dilyn yr ymosodiad seibr ar sefydliad y Comisiynydd yn 2020, felly yr unig obaith o adfer dogfennau pwysig ynghylch datblygiad hawliau iaith a gweithrediad y Mesur ar gyfer y cofnod cyhoeddus yw ceisio'r wybodaeth gan sefydliadau eraill sy'n debyg o fod yn dal yr wybodaeth.
5. *Yn olaf, copi o ymateb / gohebiaeth gan Gomisiynydd y Gymraeg mewn perthynas ag ymgynghoriad y Llywodraeth 'Safonau arfaethedig mewn perthynas â'r Gymraeg' (Ionawr 2014) Rhif: WG18848.”*

Ein hymateb

Fe atebwyd Rhannau 1-4 uchod mewn gohebiaeth a anfonwyd atoch ar 30 Gorffennaf 2025. Yn yr ohebiaeth honno fe wnaethom rhannu gwybodaeth cyd-destunol a rhai dolenni oedd yn berthnasol i Ran 5 eich cais. Yn ogystal, fe wnaethom eich hysbysu ein bod ni'n asesu rhai dogfennau a gohebiaeth oedd yn berthnasol i Ran 5 eich cais ac yn ystyried a ddylid atal neu atal rannau o'r dogfennau a'r gohebiaeth yna, o dan yr eithriad 35(1)(a) yn y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth – gwybodaeth yn ymwneud â llunio polisi llywodraeth.

Mewn ymateb pellach i Ran 5 eich cais, amgaeaf y wybodaeth ganlynol ar ffurf dogfennau pdf:

- **Dogfen 2:** Cyngor a gyflwynwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg i Weinidogion Cymru, dyddiedig Mai 2014 (*Teitl: SAFONAU MEWN PERTHYNAS Â'R GYMRAEG*)
- **Dogfen 3(1):** Llythyr gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y pryd i'r Gweinidog dros Addysg a Sgiliau ar y pryd, dyddiedig 19 Mehefin 2013 (*Teitl: Ymateb i safonau drafft arfaethedig Llywodraeth Cymru a'r ddogfen ymgynghorol gysylltiedig*)
- **Dogfen 3(2):** Atodiad i lythyr gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y pryd, dyddiedig 19 Mehefin 2013 (*Teitl: Safonau'r Gymraeg: Dogfen hwyluso*)

- **Dogfen 3(3):** Atodiad i lythyr gan Gomisiynydd ar y pryd, dyddiedig 19 Mehefin 2013 (*Teitl: Ymateb i safonau drafft arfaethedig Llywodraeth Cymru a'r ddogfen ymgynghorol gysylltiedig - arsylwadau cyffredinol*)
- **Dogfen 4:** E-bost oddi wrth swyddogion Comisiynydd y Gymraeg i swyddogion Llywodraeth Cymru, dyddiedig 09 Gorffennaf 2013
- **Dogfen 5:** Llythyr ar ran Comisiynydd y Gymraeg ar y pryd at swyddog Llywodraeth Cymru, dyddiedig 02/08/2013 (*Teitl: Pennu Safonau a Gwneud Safonau'n Gymwys*)
- **Dogfen 6:** Llythyr gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y pryd at Brif Weinidog Llywodraeth Cymru ar y pryd, dyddiedig 02/12/2013 (*Teitl: Ymateb Comisiynydd y Gymraeg i ail ddrafft safonau Llywodraeth Cymru*)
- **Dogfen 7:** Llythyr gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y pryd at Brif Weinidog Llywodraeth Cymru ar y pryd, dyddiedig 18/12/2013 (*Teitl: Dogfen Safonau Arfaethedig ar gyfer y Gymraeg*)
- **Dogfen 8(1):** E-bost gan swyddog Comisiynydd y Gymraeg i swyddog Llywodraeth Cymru, dyddiedig 19/12/2013
- **Dogfen 8(2):** Atodiad i e-bost gan swyddog Comisiynydd y Gymraeg i swyddog Llywodraeth Cymru, dyddiedig 19/12/2013 (*Teitl: Sylwadau ar y clawr*)
- **Dogfen 8(3):** Atodiad i e-bost gan swyddog Comisiynydd y Gymraeg i swyddog Llywodraeth Cymru, dyddiedig 19/12/2013 (*Teitl: Sylwadau ar y Rhagair*)

Yn dilyn ein asesiad rydym wedi penderfynu peidio dal unrhyw wybodaeth yn ôl o dan adran 35(1)(a) y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth (gwybodaeth yn ymwneud â llunio polisi llywodraeth). Rydym, fodd bynnag, wedi penderfynu bod rhywfaint o'r wybodaeth o fewn y dogfennau yn esempt rhag y gofynion datgelu o dan adran 40(2) o'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, ac felly rhaid eu cadw'n ôl. Mae'r rhesymau dros weithredu'r esemptiad hwn wedi'u nodi'n llawn yn Atodiad 1 y llythyr hwn.

Y camau nesaf

Os ydych yn anfon â'r modd y mae Llywodraeth Cymru wedi ymdrin â'ch cais, gallwch ofyn am adolygiad mewnol o fewn 40 diwrnod gwaith ar ôl dyddiad yr ateb hwn. Dylech anfon cais am adolygiad mewnol at Swyddog Rhyddid Gwybodaeth Llywodraeth Cymru drwy'r post i'r cyfeiriad canlynol:

Yr Uned Hawl i Wybodaeth
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

neu drwy e-bostio: rhyddidgwybodaeth@llyw.cymru

Cofiwch nodi'r cyfeirnod ATISN uchod.

Mae gennych hawl hefyd i gwyno wrth y Comisiynydd Gwybodaeth. Gallwch gysylltu â'r Comisiynydd Gwybodaeth yn y cyfeiriad canlynol:

Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth
Wycliffe House
Water Lane
Wilmslow
SK9 5AF.

Fodd bynnag, dylech nodi nad yw'r Comisiynydd fel arfer yn ymchwilio i gwyn nes ei fod wedi bod drwy ein proses adolygu mewnol ni.

Yn gywir

Esemptiadau/eithriadau

Mae'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn rhoi'r hawl i unrhyw un ofyn i awdurdod cyhoeddus drefnu bod gwybodaeth y gofynnwyd amdani ar gael i'r cyhoedd yn ehangach. Gan fod rhyddhau'r wybodaeth yn golygu ei bod ar gael i bawb, nid dim ond i'r sawl a wnaeth y cais, mae angen i awdurdodau cyhoeddus ystyried effeithiau'r cam o gyhoeddi'r wybodaeth. Mae'r ystyriaethau ehangach hynny yn drech nag unrhyw fuddiant personol sydd gan y sawl sy'n gwneud y cais, o ran cael gweld yr wybodaeth.

Rwyf wedi penderfynu cadw'r wybodaeth ganlynol yn ôl:

- Enwau swyddogion, teitl swyddi a chyfeiriadau e-byst swyddogion Llywodraeth Cymru a swyddogion Comisiynydd y Gymraeg

Mae'r Atodiad hwn yn amlinellu'r rhesymau dros weithredu adran 40(2) o'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, a'n hystyriaeth ddilynol o Brawf Lles y Cyhoedd.

Gweithredu adran 40(2) o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth – Data Personol

Mae adran 40(2) ynghyd â'r amodau yn adran 40(3)(a)(i) neu 40(3)(b) yn darparu eithriad absoliwt os byddai datgelu'r data personol yn torri unrhyw un o'r egwyddorion diogelu data.

Diffinnir 'data personol' yn adrannau 3(2) a (3) o Ddeddf Diogelu Data 1998 ('DPA 2018') ac mae'n golygu unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud ag unigolyn byw adnabyddus neu adnabyddadwy. Unigolyn byw adnabyddadwy yw un y gellir ei adnabod, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, yn benodol trwy gyfeirio at ddynodwr fel enw, rhif adnabod, data lleoliad, dynodwr ar-lein neu at un neu fwy o ffactorau sy'n benodol i hunaniaeth gorfforol, ffisiolegol, genetig, meddyliol, economaidd, diwylliannol neu gymdeithasol yr unigolyn.

Rydym wedi dod i'r casgliad, yn yr achos hwn, bod peth o'r wybodaeth yn cynnwys data personol. Yn benodol, mae'r wybodaeth yn cynnwys enwau, teitlau swyddi a chyfeiriadau e-byst swyddogion Llywodraeth Cymru a swyddogion Comisiynydd y Gymraeg. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai data personol (h.y. enwau, teitlau swyddi a chyfeiriadau swyddogion Llywodraeth Cymru a swyddogion Comisiynydd y Gymraeg) fod yn esempt o'r gofynion datgelu, gan y gallai'r wybodaeth yma gael ei ddefnyddio i adnabod yr unigolion hynny.

O dan Adran 40(2) o'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, mae data personol wedi'i eithrio rhag rhyddhau os byddai datgelu yn torri un o'r egwyddorion diogelu data a nodir yn Erthygl 5 o'r GDPR. Rydym yn ystyried mai'r egwyddor sydd mwyaf perthnasol yn yr achos hwn yw'r un cyntaf. Mae hyn yn nodi bod yn rhaid i ddata personol fod wedi ei:

“processed lawfully, fairly and in a transparent manner in relation to the data subject”

Y sail gyfreithlon sydd fwyaf perthnasol mewn perthynas â chais am wybodaeth o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yw Erthygl 6(1)(f). Mae'n nodi:

“processing is necessary for the purposes of the legitimate interests pursued by the controller or by a third party except where such interests are overridden by the interests or fundamental rights and freedoms of the data subject which require protection of personal data, in particular where the data subject is a child”.

Wrth ystyried cymhwyso Erthygl 6(1)(f) yng nghyd-destun cais am wybodaeth o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, mae angen ystyried y prawf canlynol, mewn tair rhan:-

- **Y prawf buddiant dilys:** P'un a oes buddiant dilys ynghlwm â'r cais am wybodaeth;
- **Y prawf angenrheidrwydd:** P'un a yw datgelu'r wybodaeth/cadarnhau neu wrthod bod y wybodaeth yn cael ei chadw yn angenrheidiol i ddiwallu'r budd dilys dan sylw;
- **Y prawf cydbwysu:** A yw'r buddiannau uchod yn cymryd blaenoriaeth dros fuddiannau, hawliau a rhyddid sylfaenol y gwrthrych data.

Mae ein hystyriaeth o'r profion uchod wedi'i nodi isod:

1. Buddiant dilys

Mae'r wybodaeth yn cynnwys data personol, sef enwau, teitlau swyddi a chyfeiriadau e-bost swyddogion Llywodraeth Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg. Mae buddiant dilys mewn deall cyd-destun cyfathrebu, ac at ba sefydliadau y cyfeiriwyd yr ohebiaeth ato.

2. A oes angen datgelu?

Rydym o'r farn, nad oes angen datgelu'r data personol er mwyn gallu deall cyd-destun yr ohebiaeth sy'n cael ei ddal gan y cais. Trwy ddisodli'r enwau (e.e. Swyddog Llywodraeth 1 ac ati), gallwn gynnal y cyd-destun y mae buddiant dilys yn bodoli iddo heb ddatgelu'r data personol. Byddai datgelu'r wybodaeth yn effeithio ar hawliau sylfaenol y gwrthrychau data o dan ddeddfwriaeth diogelu data.

3. Y cydbwysedd rhwng buddiannau dilys a buddiannau neu hawliau a rhyddid sylfaenol y gwrthrych data

Oherwydd bod golygu enwau, teitlau swyddi a chyfeiriadau e-byst swyddogion yn rhoi cyd-destun, mae'n cwrdd â'r buddiant dilys ac felly nid oes angen datgelu'r data personol. Nid oes felly angen ystyried cydbwysedd buddiannau ymhellach, ac mae'r wybodaeth yn cael ei chadw'n ôl.